

P. Josef Hložek	Obyčtov	30. 5.	60 let v Tovaryšstvu
P. Josef Čunek	Ružomberok	16. 5.	25 let v Tovaryšstvu
P. Leo Hipsch	Opava	10. 4.	90 let
P. Vojtěch Ondřej	Velehrad	16. 4.	80 let
P. Jiří Obruča	Praha	1. 4.	40 let
P. Pavel Bačo	Olomouc	1. 4.	30 let

UPŘÍMNĚ BLAHOPŘEJEME

Seznam podporovatelů bulletinu od 14. 5. do 1. 10. 2003

Marie Lásková, Čáslav; Josef Stoklásek, Otrokovice; Marie Halová, Nivnice; Ing. Jindřich Kania, Znojmo; Marie Aronová, Napajedla; Mgr. Zdeněk Pospíšil, Brno; Jaroslav Povalač, Horní Lideč; Marie Bláhová, Praha; Čunkovi, Vsetín; Hana Tesárková, Havířov; Kristýna a Tomáš Senkyříkovi, Holešov; Josef Králík, Modrá; Anna Šilhanová, Kostelec nad Černými lesy; Ludmila Chyliková, Brno; Josefa Laničková, Brno-Lesná; Vladimír Rytíř, Zlín; P. Josef Zouhar, Hodonín; Zdena Navrátilová, Bludov; Mgr. Zdenka Türková, Boskovice; P. Josef Hložek SJ, Obyčtov; Jiří Bouška, Praha; Jaroslav Hušek, Napajedla; Miloslav Veselý, Perná; Ladislav Noha, Brusné; Radoslav Pilka, Brno; Marie Dlapková, Střelice; Marie Havlíčková, Louny; Zdeňka Jedličková, Praha; Jaroslav Jurečka, Chropyně; Hana Prausová, Liberec; P. Jan Rybář SJ, Rychnov nad Kněžnou; Andryšek, Praha; M. Němcová, Praha; Dr. Dagmar Chytilová, Praha; Josef Jakubiček, Zlín; Marcela Hynčicová, Zlín; Bc. Alžběta Huková, Jihlava; Ing. Petr Hušek, Praha; Bohuslava Pavlů, Brno; MUDr. Jan Kulhánek, Brno; Ing. Bedřich Machala, Přerov-Předmostí; Milán Vojkůvka, Studénka; RNDr. Anna Sekaninová; Ing. Eliška Machová, Teplice; P. Kahoun, Praha; Leopold Synek, Praha; Antonín Malina, Zlín; Miroslav Dušek, Praha; Tomáš Pelc, Frýdek-Místek; Anna Hromádková, Olomouc; Otilie Adamíková, Přerov; Jiří Ondřeka, Český Těšín; Vojtěch Kamarád, Šternberk; Klášter sester premonstrátek, Doksany; Roman Jurečka, Litovel; Libuše Šafrová, Semily; Karel Stein, Děčín-Bělá; Marie Pavlů, Brno; Jiří Rittich, Brno-Černá pole; František Vrbovec, Mukařov; Miloslav Popelka, Jalubí; Danuše Šimčíková, Uničov; Prof. Dr. Josef Kolmaš, DrSc., Praha; Evžen Nečas, Olomouc; Š. Dudková, Olomouc; Jan Prokeš, Brno; Mgr. Stanislav Horák, Tištin; Karel Polášek, Ostrava; Jan Blaha, Dolní Bojanovice; Ing. Anna Lazíková, Bratislava; Helena Poláčková, Brno; František Hradil, Prusánky; Miloslav Kořenský, České Budějovice; P. Jan Baščavský, Nová Horka; rodina Bačova, Brumov-Bylnice; Mgr. Hana Horčíčková, Zlín; Marie Havlíčková, Louny; František Krásenský SJ, Jáchymov; Josef Hrdlička, Rosice; Milena Šimánková, Praha; Josef Daněk, Velehrad; Eva Žavadilová, Bezměrov; Pavel a Marie Vachkovi, Praha; M. Kolatek, Beograd; Jaroslav Caesar, Praha; Bohuslav Bilavčík, Staré Město; Jan Darmovzal, Praha; Jan a Kristýna Chvojkovi, Praha; Miloslav Brejcha, Brno; Jaromíra Matyková, Opava.

Všem dárcům upřímně děkujeme

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2
 tel.: 221 990 241, fax: 296 216 440
 Bankovní účet: Interbanka Praha, č. ú. 5076810002/2500, v. s. 104
 Vydavatel: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova
 Registrováno pod č. MK ČR E 6066, MIČ 46 674. Tisk: TOBOLA
 NEPRODEJNÉ

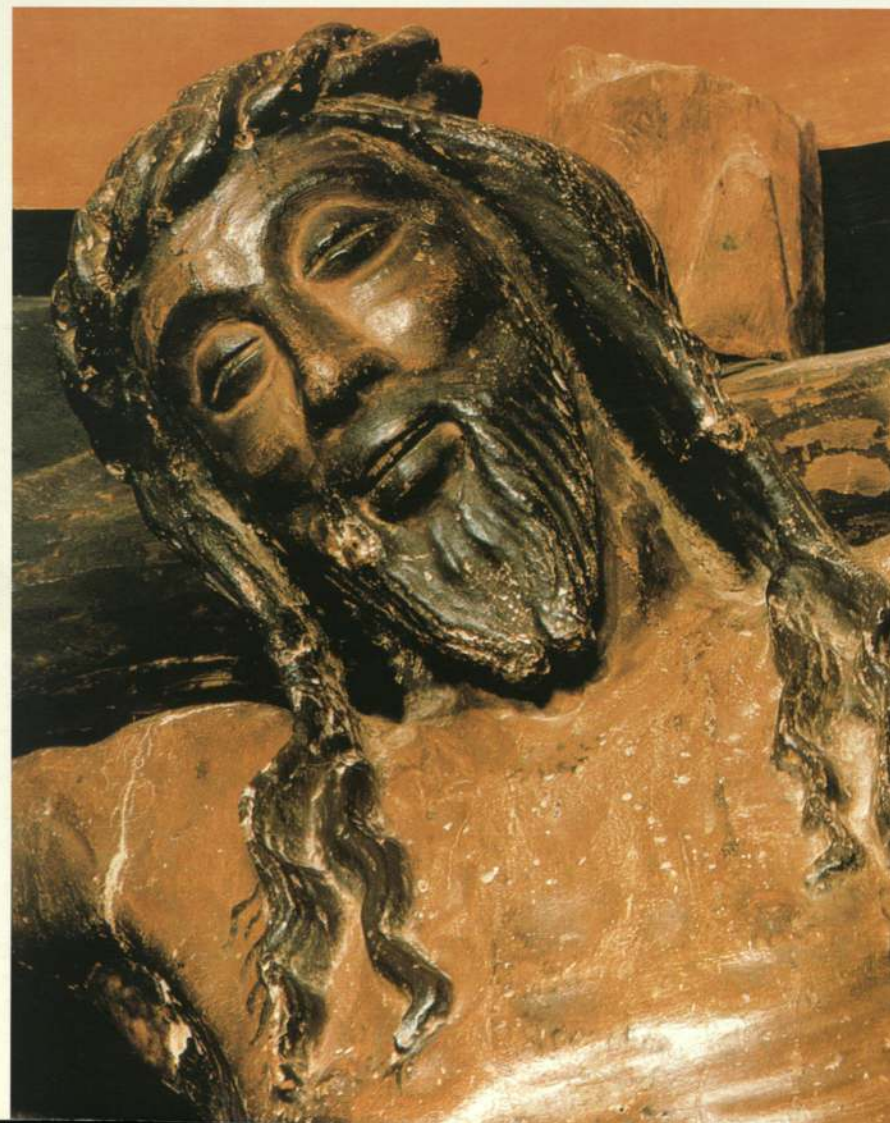
JEZUITÉ

Kardinál Špidlík v Praze
 Vědec a misionář
 Kostel svaté Agáty



2/2004

ročník XIII



<i>úvodní slovo</i>	Tomáš Špidlík SJ	1
<i>modlíme se</i>	František Hylmar SJ	3
<i>spiritualita</i>	Význam postu pro křesťanskou existenci	4
<i>z naší provincie</i>	Kardinál Špidlík v Praze	7
<i>z historie</i>	Vědec a misionář	10
<i>misie</i>	P. Jan Palacký a jeho pomocníci – pokračování	12
<i>jezuité ve světě</i>	Církev v Číně povstává z mrtvých	14
	Jezuité a globalizace	17
	Kostel svaté Agáty Góttů	18
<i>apoštolát modlitby</i>	Duben	22
	Květen	23
<i>zprávy</i>		24

Fotografie na titulní stránce:

Usmívající se Kristus z kříže v kapli rodného hradu sv. Františka Xaverského v Xavieru.

Adresa redakce:

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: 221 990 241, fax: 296 216 440

E-mail: redakce@jesuit.cz, Internetové stránky: <http://www.jesuit.cz>

Redakční rada: P. Petr Ovečka (koordinátor), F. Václav Dlapka, P. František Hylmar,

Odpovědný redaktor: P. Petr Ovečka (P. O.)

Technická spolupráce: RNDr. Helena Šmydková

Návrh grafické úpravy: Tomáš Ježek & Refugium. Návrh obálky: František Štorm

Korektury: Mgr. Marta Popelová

Objednávky, příspěvky a veškerou korespondenci posílejte na adresu redakce.

Uzávěrka tohoto čísla: 3. 3. 2004

DOMA

Rozhovor s P. Ovečkou



ÚVODNÍ SLOVO

Mezi tolika jinými novináři, kteří Vás zaválili otázkami všeho druhu, i já, Váš dávný spolubratr a dnes redaktor Jezuitů, Vás vítám do staré vlasti ve Vašem novém postavení prvního českého jezuitského kardinála. Jak to vidíte Vy?

Když jsem dostal dopis od sv. Otce, ve kterém mne jmenuje kardinálem, odpověděl jsem hned docela upřímně. Jsem si vědom, že to není úkol pro budoucí činnost, té už je nakrátko, ale že je to uznání práce a hlavně snahy, o kterou usiluji: vytvořit syntézu evropské křesťanské tradice, ke které patří jak evropský Západ, tak i Východ. Netušil jsem, že budu pozván, abych o tom tématu mluvil osobně v samém srdci Evropy, tj. v Praze, a to na místech tak povolaných, s českým duchovenstvem, ve svatovítské katedrále nedaleko hrobu svatého Václava, na univerzitní půdě první středoevropské Univerzity Karlovy a i s panem prezidentem na hradě.

Jaké byly Vaše pocity, když jste přijel z letiště přímo k centru českých jezuitů v kostele sv. Ignáce?



Připomněl jsem v kázání, že to bylo z tohoto místa, odkud jsem 1. října 1946 odjížděl na letiště na dlouhé putování do ciziny. Zpíval jsem svému společníkovi P. Janíčkovi: „Zasvit' mi, ty slunko zlaté, na poslední z vlasti krok!“ Mínil jsem to žertem, nemyslel jsem, že by „krok z vlasti“ mohl trvat víc než šedesát let. Jakási předtucha se projevila v malé nehodě. Moje zavazadlo uvízlo ve výtahu, museli jej násilně otevřít. Ale když jsem teď po mši v sakristii téhož kostela podpisoval své české knížky mnoha čtenářům a když mě tolik lidí ujišťovalo, že mě po léta stále poslouchají ve vatikánském rádiu, zjistil jsem, že ten „poslední z vlasti krok“ byl jenom materiální, že jsem byl duchovně stále spojen se svými

spolubratry a s jejich prací. Trochu jsem se podivil, jak jsou zestárlí ti, které jsem ještě znal, ale to proto, že na sebe člověk nevidí.

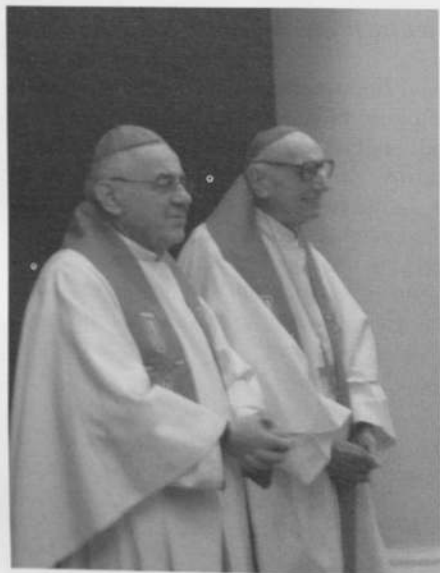
Co na Vás při této návštěvě Prahy nejmíc zapůsobilo?

Když mně nedávno předávali v Římě zlatou medaili italského prezidenta za spolupráci s italskou kulturou, začal jsem svou děkovnou řeč otázkou „Kde domov můj?“ Pro mne je to skutečná otázka. Návštěva v rodných Boskovicích i v Praze mně ji odpověděla v tomto smyslu: I když srdce mi přirostlo k Římu, od domova se nikdy neodtrhlo. Chci-li kulturně a nábožensky „dýchat oběma stranami plíc,“ může i srdce být dvojím souladným úderem. Vzpomínám si, jak jsem jednou dával letní kurs v Minnesotě v Americe a sedl si na chvíli k vodopádu, kde prý Dvořák skládal symfonii *Z nového světa*. Tam se mezi tolika hudebními motivy, tj. pestrými zážitky z cesty, vždycky znenadání ozve lyrický tón vzpomínky na vlast. Ten se u mne ozval v těchto dnech nejsilněji.

Co byste chtěl vzkázat čtenářům Jezuitů a vůbec přátelům a dobrodincům českého jezuitského díla?

Ve světě mají Čechy pověst, že jsou nejateističtější stát v Evropě – dokazují

to statistikami. Za totality se říkalo, že statistiky jsou přesná čísla nepřesné skutečnosti. Nepřišel jsem do vlasti, abych ověřoval čísla, ale snažil jsem se v krátkosti dýchat prostředím. Osobně jsem neměl dojem, že by tu bylo ovzduší většího ateismu, než je jinde. Ten je v Evropě úměrně spojen s katastrofálním úbytkem vlastní populace a s přílivem nových národů. Něco podobného bylo u nás i za třicetileté války. Ale Češi tenkrát dokázali k doplnění ztrát probudit neobyčejnou životnost. Jezuité tehdy spolupracovali na obnově ducha. Ať to tedy činí i dnes, aby „srdce Evropy“ netrpělo infarktem, ale abychom si upřímně zpívali: „Nezhyně rod, jenž věřit neustane, dědictví otců zachovej nám, Pane!“



T. J. J. J. J. J.

V úvodních poznámkách ke knížce Duchovních cvičení najdeme několik dalších užitečných postřehů týkajících se modlitby. Ignác především nabízí *modlitbu nad vyprávěním* nad událostí z *Písma*, což je zvláštní rys ignaciánské rozjímavé modlitby. Ignác zná samozřejmě i jiné způsoby, ale v duchovních cvičeních používá rozjímání nad příběhy. Nabízí člověku živý děj, který evokuje to, co prožíval Ježíš a co my prožíváme v životě, a který modlicího se vtahuje do děje. Ponořit se a zabrat do modlitby a prožívat ji vnitřně, zní krásně, ale není to všem dáno bez námahy. Každý se tomu však může aspoň do určité míry naučit, i když vnitřní prožitky budou rozmanité. Někdo vidí vnitřním zrakem barvitě obrazy, racionální typy si většinou obrazy nevybaví, ale slova promítnutá do vlastního života v nich vyvolávají vnitřní reakce.

Všechno chce značnou dávku trpělivosti, otevřenosti a soustředění. Podle Ignáce má být modlitba *vytrvalá, velkodušná a soustředěná na Boha*. V pozn. č. 12 se žádá, aby ten, kdo se modlí, *vytrval na modlitbě* po dobu, kterou si určí, a to spíše více než méně. Ignác zde žádá hodinu, ale to se týká rozjímání v rámci duchovních cvičení. Dobu modlitby třeba stanovit podle potřeb a možností, vymezit si předem nějaký čas a ten pak dodržet. Kdo od modlitby utíká při každém návalu nechuti nebo oschlosti, nikdy se do ní pořádně neponoří. Mnohdy jsou desítky minut zápasu o modlitbu odměněny jen několika minutami hlubokého prožitku, který však stojí za námahu. Jen je-li člověk opravdu unaven a ospalý, je lépe na chvíli si zdřímnout nebo se jinak osvěžit. Kratší a svěžší modlitba vydá za dlouhý polospánek. Modlitbu ovšem nelze dlouhodobě vyměnit za dřímotu.

Velkodušnost a štědrost vůči Stvořiteli a jeho plánům žádá Ignác v poznámce č. 5 od toho, kdo se pouští do duchovních cvičení. Platí to také pro modlitbu, v níž od Boha něco žádáme nebo se k němu prostě obrácíme s tím, co právě prožíváme. Bůh nemlčí, odpovídá a na naší otevřenosti záleží, kolik milosti od něj přijmeme. Může s námi vykonat velké věci, když k tomu svolíme. Nejsme loutky, kterými se pohybuje zvnějšku. To nejcennější, co máme, je naše svoboda, naše vůle a právě ty máme také Bohu předložit. Nemáme čekat, až co se bude dít, ale aktivně se nabízet, naslouchat a nechat se přetvářet.

Opravdové *soustředění se na Boha* je klíčové. Víme každý velmi dobře, jak je obtížné odtrhnout se od všedních starostí a pozdvihnout mysl a srdce k Bohu. Ignác doporučuje těm, kdo dělají duchovní cvičení, aby se odloučili od obvyklých činností a odešli do ústraní (pozn. č. 20). Při modlitbě můžeme tento požadavek naplnit tak, že si i doma vytvoříme „posvátný prostor“ tím, že v něm umístíme kříž, obraz či ikonu, svíčku apod. Vnitřní odloučenosti dosáhneme i tím, že modlitbu zahájíme chvílí ticha, uvědoměním si Boží přítomnosti a uplynulých událostí. Samozřejmě vypneme všechny zdroje rušivého hluku. V ústraní od světa jsme pak svobodnější vůči Hospodinu.

Modlitba vyjadřuje náš vztah k Bohu a sama je Božím darem. K Bohu nás přibližuje rozjímání Božího slova - trpělivé, velkodušné, vyhrazené Pánu.
František Hylmar SJ



SPIRITUALITA

VÝZNAM POSTU PRO KŘEŠŤANSKOU EXISTENCI

Josef Blaha, SJ

Ester dala odpověď Mordokajovi: „Jdi, shromažď všechny Židy, kteří jsou v Šúšanu, a postěte se za mne. Nejezte a nepijte po tři dny, v noci ani ve dne. Také já a mé dívky se budeme takto postit. Potom půjdu ke králi, třebaže to není podle zákona.“ (Ester 4,15–16)

Dnešní křesťané bohužel nemají smysl pro to, co je půst. Konzumní společnost jim k tomu ani nedává mnoho příležitostí. České slovo půst souvisí s německým slovem **Fasten – Festhalten am Gott – Pevně se přidržovat Boha**. Také anglický jazyk má pro slovo „půst“ stejné slovo – **FAST** – což mimo jiné znamená například **FAST**

FRIENDSHIP – pevné přátelství. V náboženském významu se myslí pevné přátelství s Bohem. V tom také spočívá význam půstu – půst má směřovat k pevnému přátelství s Pánem Bohem. Původní význam byl v odříkání a dokonce v jakémsi trápení sebe sama, jak to zdůrazňuje kniha Leviticus:

To bude pro vás provždy platné nařízení. Desátého dne sedmého měsíce se budete pokořovat a nebudete vykonávat žádnou práci, ani domorodec, ani ten, kdo mezi vámi přebývá jako host. V tento den za vás vykoná smířčí obřady a očistí vás ode všech vašich hříchů. Budete před Hospodinem čisti. Bude to pro vás slavnost odpočinutí. Budete se pokořovat. (Leviticus 16,29-31)

Například v rámci judaismu se den smíření – *jom kipur* – slaví tímto sebe-pokořováním, kdy věřící Žid nejenom že se zdrží pokrmu a nápoje po celý den, ale má zakázané veškeré materiální požitky, jako je například cigareta nebo koupel. Tím původním slovem je hebrejský kořen *thr*, což znamená být

čistý, a podobně je tomu i v ugaritštině a v aramejštině. Hebrejské slovo pro půst – *cum* – znamená nejenom české slovo „postit se, půst“, ale také shromáždit lid pro veřejné shromáždění. Zejména shromáždit lid pro veřejný půst, jak to dosvědčuje následující pro-rocký text:

Ale ty jdi a ze svitku, do něhož jsi zapsal Hospodinova slova z mých úst, předčítej lidu v domě Hospodinově v den postu (bejom cum), předčítej je i všem Judejcům, kteří přijdou ze svých měst. (Jeremjáš 36,6)

V aramejštině existuje výraz *tihara*, *tither*, což znamená očišťování, prázd-

notu. V tomto smyslu se tradiční půst v judaismu a islámu chápe jako odříkání

spiritualita - spiritualita - spiritualita - spiritualita - spiritualita - spir

stravy po celý den, což je v podmínkách ramadánu dost složité; muslimové se proto najedí po západu Slunce.

Na začátku postní doby, na Popeleční středu, čteme tento text z prorockých knih Starého zákona:

Nyní tedy, je výrok Hospodinův, navraťte se ke mně celým srdcem, v postu, pláčem a nářku. Roztrhněte svá srdce, ne oděv, navraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je milostivý a plný smilování, shovívavý a nejvyšší milosrdný. Jímá ho lítost nad každým zlem. Kdo ví, nepojme-li ho opět lítost a nezanechá-li za sebou požehnání, a zase budou obětí dary a úlitby pro Hospodina, vašeho Boha.

Trubte na polnici na Sijónu, uložte půst, s volejte slavnostní shromáždění! Shromážděte lid, posvěťte sbor, sezvěte starce, shromážděte pacholátka i kojence od prsů, ať vyjde ženich ze svého pokojíku a nevěsta ze své komůrky. Ať mezi chrámovou předsiní a oltářem pláče kněží, sluhové Hospodinovi, ať prosí: „Ušetři, Hospodine, svůj lid, nevydávej své dědictví potupě, ať nad nimi nevládnou pronárody. Proč se má mezi národy říkat: ‚Kde je jejich Bůh?‘“ (Jóel 2,12-17)

Avšak půst se mohl stát formalistickou záležitostí, jak před ní varovali proroci (Amos 5,21; Jeremjáš 14,12). Jinnými slovy o tom svědčí Žalm 50 – že obětí Bohu nejsou ani býci, ale díky-

vzdání. V tomto duchu je potřeba chápat i novozákonní Ježíšovo poselství. V duchu zvnitřnění náboženství jako *religio* – vztah k Bohu a k bližnímu – (Lévinas, *Totalita a Nekonečno*).

A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když se ty postíš, potřij svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí. (Matouš 6,16-18)

Zmínili jsme slovo *religio* – náboženství. Ježíšovi šlo o opravdové zvnitřnění vztahu člověka a Boha a mezilidských vztahů.

Zamysleme se nad etymologickým významem slova náboženství – *religio* – v latině:

1. RELEGERE – znovu číst, znovu přemýšlet. Křesťanovi v postní době musí jít nejenom o to, aby se zamyslel nad důležitými místy Písma svatého a znovu si je přečetl, ale také o to, aby znovu přečetl – promyslel si svůj život,

svůj vztah k Bohu, svůj vztah ke svým bližním.

2. RELIGARE – znovu navazovat spojení. Stejně jako když voláme telefonem a náš hovor je přerušen, i v našem lidském životě a mezilidských vztazích a ve vztahu člověka k Bohu se může stát, že ztratíme to správné spojení. V postní době jde o to, abychom opět navázali správné vztahy a udržovali je, a naopak ty špatné zrušili. Aby náš vztah k Bohu byl čistý, jak to učil Pán Ježíš, a aby vztahem k našim bližním

byla spravedlnost a láska. Abychom obnovili spojení s Pánem Bohem, které pro křesťana začalo v okamžiku našeho křtu, ale důsledkem našich hříchů bylo mnohdy toto vzácné spojení ztraceno, aby naše vztahy v rodině a na pracovišti a s lidmi, se kterými se stýkáme, byly uzdraveny Boží láskou.

3. REELIGERE – znovu volit. Stejně jako v politickém životě lidi volí různé strany či hnutí, jde o to, abychom stejně jako pařížský kardinál Jean-Marie Lustiger (Lustiger – J'AI CHOISI DIEU) volili ve svém životě Boha. Tuto volbu ale musíme každý den znovu obnovovat. Nestačí se jednou pro Boha rozhodnout, ale pro Hospodina a jeho království se musíme rozhodovat stále znovu. Totéž platí o našem bližním. Nestačí, že se jednou provdáme nebo učiníme nějaký závazek vůči svým bližním, ale toto naše rozhodnutí musíme

stále obnovovat. Jeden německý františkán napsal knihu s výstižným titulem *Láska ze věčejška už dnes nestačí*. Je třeba, abychom v postní době činili ty správné volby. Rozhodli jsme se vloni, že Česká republika vstoupí do Evropské unie. To je důležité a dobré rozhodnutí, protože budeme tam, kde jsme v dějinách s výjimkami totalitních režimů nacismu a komunismu vždy byli – v kulturní a křesťanské Evropě. Ale na osobní rovině musíme učinit rozhodnutí, a to každý den znovu, dělat vše v duchu svatého Ignáce z Loyoly – AD MAIOREM DEI GLORIAM – K větší cti a slávě Boží. Svatý Ireneus z Lyonu řekl: Boží sláva je jeho láska k nám, lidem. Jde tedy o to, abychom se rozhodovali znovu pro lásku, pro lásku čistou a pravdivou, říká list Janův – BŮH JE LÁSKA. A to je vlastně i smysl postní doby.



Jeruzalém – město míru

KARDINÁL ŠPIDLÍK V PRAZE

Petr Ovečka SJ

Přijel na pozvání pražského arcibiskupa kardinála Miloslava Vtka. Zúčastnil se Kněžského dne jeho arcidiecéze, s ním a s jeho kněžími koncedoval ve svatovítské katedrále, navštívil jeho kněžský seminář a Teologickou fakultu Karlovy univerzity, jejímž je kardinál Vlk Velkým kancléřem. V Karolinu pronesl přednášku na téma „Duchovní jednota Evropy“ a z rukou rektora univerzity prof. Ivana Wilhelma přijal zlatou medaili univerzity; je už jejím čestným doktorem.



Z NAŠÍ PROVINCE

Do Prahy přiletěl v sobotu 21. února. Ještě týž večer celebrol mši svatou v kostele svatého Ignáce v kruhu svých řádových spolubratří. Před ní ho přivítal provinciál České jezuitské provincie P. Vojtěch Suchý a popřál mu příjemný a požehnaný pobyt v matičce Praze. Kardinál Špidlík v homilii vzpomněl svého odjezdu z Prahy do ciziny na studia roku 1946 a pak přeletěl těch svých 60 let ve světě a krátce naznačil to, v čem spočívá jeho životní dílo, pro které ho také Svatý otec jmenoval kardinálem: práci za duchovní sblížení křesťanského Východu a Západu.



Neděle 22. února patřila jeho rodným Boskovicím. V kostele sv. Jakuba, ve kterém byl pokřtěn a který navštěvoval po dobu svého dětství a mladých let, než odešel k jezuitům, sloužil mši svatou. Po ní ho přišli pozdravit představitelé města. Odpoledne zavítal do přeplněného sálu zámeckého skleníku mezi příbuzné a ostatní rodáky. „Světa jsem pochodil mnoho a jsem velmi rád, že jsem se podíval do Boskovic, a že se zde můžu s vámi pozdravit“, řekl kardinál Špidlík zaplněnému sálu. „Když tak cestuju po světě, nechodím jen za katolíky nebo pravoslavnými, ale vždy říkám, že jedu navštívit přátele. Je potre-



ba, aby rostlo přátelství mezi lidmi, a to platí i ve vztahu mezi mužem a ženou.“

Bylo také představeno zbrusu nové vydání čtvrtého svazku jeho „Spirituality křesťanského Východu – mnišství“. Zájemcům knihu podepsal. Dotazy z obecnstva, na něž při srdečné besedě rovněž došlo, směřovaly hlavně ke vztahu kardinála Špidlíka k jeho rodnému městu, vzpomínám na dětství a studia.

V pondělí zavítal na *Kněžský den* pražské arcidiecéze, konaný v sále jejího Pastoračního střediska, taky kostela svatého Vojtěcha. Ve svém projevu podal svůj pohled na dění na Druhém vatikánském koncilu, především na zránní věroučné konstituce O církvi: od tradičního pojmu instituce, Tajemného těla Kristova, se došlo až k obrazu Božího lidu a z toho plynoucí novotě, spočívající ve vědomí kolegiality biskupů – kardinál Špidlík zdůraznil, že v ní nesmíme vidět nějaký juridický pojem, ale spíše tu osobní stránku – spolupráci na jednom poli – a ke kolegialitě a osobnímu styku nabádal, on, kdysi spirituál nastávajících kněží, dnešní kněze „v terénu“.



Při odpolední *mši svaté* v katedrále svatých Víta, Vojtěcha a Václava koncelebrovali pražský arcibiskup kardinál Vlk, předseda České biskupské konference olomoucký arcibiskup mons. Jan Graubner a další biskupové čeští, moravští a hosté a na 60 kněží. Kardinál Špidlík se v homilii zase vrátil ke svým zážitkům v Římě. Mluvil o papežích, které tam za svých 50 let zažil – od hierarchického Pia XII., až po toho „příšlého z Východu,“ prvního slovanského papeže Jana Pavla II. zdůrazňujícího jedi-
nost celé křesťanské Evropy, již proto dal za nebeské ochránce po svatém Benediktu od Pavla VI. i východní sv. Cyrila a Metoděje, tak, aby dýchala – jak to převzal od ruského myslitele a básníka Ivanova – oběma plícemi. A v tom se myšlenkově scházejí papež

Jan Pavel II. a on, kardinál Špidlík na poli křesťanské spirituality. Jmenování kardinálem bylo uznání za tento jeho přínos ke sblížení křesťanského Východu a Západu a zároveň i k budoucnosti církve i Evropy, jednotné Evropy, o níž se dnes tolik mluví a o níž se usiluje.

Duchovní jednota Evropy bylo téma přednášky ve Vlasteneckém sále Karolina v úterý 24. února – po ranní mši svaté se studenty pražského arcibiskupského semináře, odpoledne pak bylo na programu setkání s prezidentem Václavem Klausem v jeho paláci na Hradčanech. V přeplněném sále Karolina přivítal kardinála Špidlíka rektor KU profesor Ivan Wilhelm. Evropu nesjednotí ani ekonomie, ani ideologie a filozofie, ale její duše, kterou si uchovává navzdory překážkám a navzdory protikladům. Na této stránce Slované ještě neřekli své slovo, a proto budou moci dát Evropě něco ze svého vnitřního pokladu svou filozofii a teologií srdce, protože srdce je celý člověk, kdežto rozum a vůle, jimž se Evropa klaní, jen jeho částí. Dokáží to v tomto třetím tisíciletí?

Odpoledne se vrátil do sálu Pastoračního střediska. Po návštěvě místnosti nově založeného Institutu dějin křesťanského umění při Teologické fakultě KU – zde ho přivítal její děkan jezuita P. Ludvík Armbruster – promluvil o vztahu mezi teologií a uměním. Opravdové umění je neseno náboženskou ideou, není to fotografie ani obraz, ale odlesk nadpřirozena. Od něho umění sestupuje k němu se povznáší. Za vrchol malířského umění tu kardinál Špidlík

označil pravou východní ikonu – ta je ovoce malířovy modlitby – nelze se proto divit, že mistrovskou zkouškou jejich malíře je ikona Proměnění Krista na hoře Tábor. Je to jas a záře vycházející z proměněného Krista-Bohočlověka, který proměňuje to přirozené. Umíme takto umění, ikonu číst?



Špidlíkovy přednášky nebyly krátké, nebyly ani snadné pro posluchače, ale on svou lidsky přístupnou mluvou, zpestřenou rozmarnými obrazy a veselými historkami, při nichž nešetřil ani svého přítele papeže, a zapojením tolikerého z českých „reálií“, způsobil, že čas jen letěl, že se dostalo jen na pár otázek a odpovědí. A kdo čekal, že v těch teologických sférách se objeví ve Špidlíkových slovech i naši Karel Jaromír Erben a jeho Kytice, Karel Hynek Mácha se svým Májem, a dokonce Jiří Wolker, který vidí v očích námořníka moře a v očích topičových nebe a Boha?

Jen krátce pobyl v Praze – na Popeleční středu se už vracel do Říma – ale Praha se na něho znovu těší.



Z HISTORIE

VĚDEC A MISIONÁŘ V. P. KIRWITZER

P. František J. Holeček OM

Někdy v polovině 15. století se v královském městě Kadani usadila rodina Kirwitzerů (Kürbitzerů, Kurbitzerů), která zde velmi záhy získala měšťanská práva a stala se jednou z nejvýznamnějších kadaňských měš-

t'anských rodin. Pocházela z nedaleké vsi Krbice v kadaňském děkanátu, po níž také nesla své příjmení (Kürbitzer = Krbický). Ves zanikla roku 1983 a s ní i původně pozdně gotický farní kostel Všech Svatých, jehož portály jsou dnes umístěny ve vstupní hale Státního okresního archivu v Kadani.

Prvním známým příslušníkem rodu byl Hans Kürbitzer, který je v městské knize zmiňován již k roku 1475. Pozoruhodný je jeho testament z roku 1498, v němž odkazuje značné sumy pro farní kostel Panny Marie v Kadani, pro kláštery sv. Michaela i Čtrnácti sv. Pomocníků tamtéž a pamatuje také na venkovské farní kostely Panny Marie v Bystřici a sv. Wolfganga v Krásném Dvorečku u Kadaně.

Naproti tomu ve druhé polovině 16. století byla rodina utrakvistická (jazykově německá a inklinující k luterství). Roku 1563 je zmiňován kupec Wolf Kurbitzer, který půjčoval peníze okolní šlechtě či Hans Kurbitzer, který roku 1582 prodal svůj dům na náměstí paní Anně Marii Šlikové (později tzv. Šlikovský dům – viz fotografie). Valentin Kurbitzer byl roku 1592 nobilitován a z původně měšťanského znamení rodiny (kráčejší vlk) se stal šlechtický erb (viz obr.).

Ze druhé poloviny 16. století známe v Kadani i další příslušníky rodiny, totiž Waltra Kürbitzera (†1562) a jeho ženu Zuzanu či Zachariase Kürbitzera (†1569), kteří měli honosné renesanční náhrobky na evangelickém hřbitově u kostela sv. Anny na tzv. Rafandě. Kaspar Kurbitzer, horlivý protestant, byl za povstání českých stavů proti Habsburkům roku

1619 městským radním. Krátce po Bílé hoře odešla rodina Kurbitzerů z náboženských důvodů do exilu. Kasparova manželka Sabina je roku 1626 uváděna jako vdova, žijící v exilu v saském Annabergu.

Nejznámějším příslušníkem rodiny byl Václav Pantaleon Kurbitzer (Kirwitzer), který se narodil v Kadani roku 1588. Ještě jako mladík konvertoval ke katolictví a začal studovat v jezuitském konviktu v Olomouci, kde vzbudil pozornost učitelů svým mimořádným nadáním. Roku 1606 vstoupil do noviciátu k jezuitům v Brně, odkud byl posléze zřejmě odeslán do Římské koleje Tovaryšstva Ježíšova.

29. března 1611 zavítal do Říma Galileo Galilei, jehož zde přitahovalo především učené prostředí jezuitské Římské koleje a *Accademia dei Lincei*. Galileiho očekávalo vřelé přijetí, kardinálům Del Monte, Montaltovi, Aquavivovi a Borgheemu totiž zaslal předem dalekohledy, kardinál Odoardo Farnese chtěl hned dva. Jeho astronomické objevy budily všeobecnou pozornost a i sám papež Pavel V. mu udělil audienci. Nedovolil však, aby, jak to bylo předepsáno protokolem, hovořil vkleče, a projevil mu své ocenění. Největší význam mělo, že jezuitští astronomové P. Christoph Clavius, P. Grierenber-

z historie - z historie - z historie - z historie - z historie - z historie -

ger, P. van Maelcote a P. Lembo, s nimiž se několikrát setkal, uspořádali v Římské koleji k jeho počtě ještě před jeho příjezdem, 13. března 1611, slavnostní vědeckou akademii, během níž P. van Maelcote pronesl před mnoha čestnými hosty významnou *chvalořeč*, v níž se postavil za jeho objevy, přečetl Galileiov list Claviovi slovo po slově a sdělil veřejnosti Galileovo tvrzení, že objev fázi Venuše prokazuje heliocentrický systém jako jediný pravý. Mezi přítomnými studenty byli i klerici určení pro čínskou misií, Johann Adam Schall von Bell, SJ (1592–1666), pocházející z Kolína nad Rýnem, milánský Giacomo Rho, Rakušan Johann Alberich, Švýcar Johann Schreck, řečený Terrentius a náš Václav Pantaleon Kirwitzer. Galileiov triumf byl úplný – rozhodující bylo, že jezuitští astronomové uznali společně s Galileim, že se přinejmenším jedna planeta pohybuje kolem Slunce a že ptolemaiovský systém je již neudržitelný. Na rozdíl od Galileia, který se netajil svou kopernikovskou orientací,

z toho vyvodili opatrnější závěry – přiblížili se myšlení Tycha de Brahe a vůči Kopernikovi zaujali prostředkující postoj.

Kardinál Roberto Bellarmino si své někdejší jezuitské spolubratry Clavia, Grierenbergera, van Maelcota a Lemba předvolal 19. dubna 1611 a položil jim otázku: chtěl vědět, zda Galileiova pozorování odpovídají skutečnosti. Jezuité odpověděli za pět dní a potvrdili Galileiho téze. Nyní šlo tedy o to, jaké závěry z těchto objevů vyvodit – rozevírala se diskuse o Kopernikovi, v níž Bellarmino zaujal roli hlavního teologa. 25. dubna byl Galilei ve slavnostním zasedání *Accademia dei Lincei* jmenován jejím šestým

členem a když 4. června 1611 z Říma odjížděl, mohl být navýsost spokojen.

Pro Kirwitzera byly tyto události nejen mimořádným vědeckým zážitkem, ale také první příležitostí k setkání s misionáři, kteří se diskuse zúčastnili. V římském *Tajném archivu Tovaryšstva Ježíšova* jsou podnes uloženy jeho žádosti o vyslání do misí – prosil o to poprvé 20. července 1614, pak 14. září 1615 a 25. ledna 1616 ze Štýrského Hradce, kde vyučoval matematiku. Roku 1615 zavítal do Evropy čínský jezuitský misionář, P. Nicolas Trigault, aby požádal o nové posily pro misií. Generál řádu, P. Muzio Vitelleschi SJ, požádal rakouského viceprovinciála, P. Nikolause Avancina SJ, o tři



Otce a ten mezi ně zařadil i P. Kirwitzera. Roku 1617 se P. Trigault vydal na cestu s 26 novými misionáři, mezi nimiž byl i Václav Pantaleon. Jejich loď „San Carlos“ přistála v dubnu 1618 v západooindickém přístavu Goa, kde Václav Kirwitzer zůstal až do roku 1621. Od roku 1622 působil v čínském Macau, kde také dne 22. května 1626 zemřel. Není vyloučeno, že během své misie navštívil i japonské Kjóto.

Kromě misijní práce, kterou jezuité vedli velice citlivě s porozuměním pro čínskou kulturu a mentalitu, se nadále věnoval vědecké práci, zejména v matematice a astronomii. Jeho asijská pozorování komet z roku 1618, publikovaná o dvě léta později v německém Aschaffenburgu, vzbudila obecnou pozornost.

Vědec a jezuitský misionář Václav Pantaleon Kirwitzer, rodák z Kadaně v seвероzápadních Čechách, patří k významným osobnostem dějin světové vědy i dějin náboženských a kulturních.



MISIE

P. JAN PALACKÝ A JEHO POMOCNÍCI

– pokračování.

Vzpomínky dalších dvou „misionářů“.

VÍT VAŘURA: Můj rok strávený v roli dobrovolného pomocníka u Otce Palackého mi přinesl cenné seznámení s duchem exercicií a jezuitskou spiritualitou. Nadto také s jezuitským humorem, smím-li to tak nazvat, především s humorem samotného Otce Juana a s mnoha vtípnými paradoxy, jež obklopují jeho nezeměnitelnou kichotovskou existenci.

Indiánská ves v Bolívii, navíc trochu mimo hlavní cesty, není místem, kde bychom čekali, že zakotví český emigrant z roku 1968, který získal lékařský diplom v Itálii. Sám Otec Jan se při studiu teologie domníval, že misii v Rusku vrátí spřátelené zemi dluh za její vojenské angažmá u nás. Studoval v Russicu, miluje východní liturgii a dost se zlobil, když mu kostelník Don Pablo sebral Savem ortodoxní oltářní plátno. Kromě liturgie slouží své obci jako lékař, a to velmi oddaně. Když se dostane k penězům, neváhá je nejprve investovat do rentgenu z druhé ruky a do léků pro své středisko; k jídlu většinou zbyde chleba a sem tam konzerva sardinek. To i místní františkáni se stravují bohatěji.

Církev v Jižní Americe v současnosti smýšlí z historických důvodů spíše levicově. Otec Jan je na straně nemajetných spíše praxí, a to vzhledem ke svému osudu (kriminál v padesátých letech), nikoliv ideologií. A právě on jako státní zaměstnanec a lékař chudých je na tom prý za

současné vlády levice ještě hůř než dříve. Zajímalo by mě, zda si stále sám sobě přeje před spaním slovy z londýnského vysílání – Dobrou noc a pevnou naději! Věřím, nicméně, že jeho kichotovsko-evangelní přístup k věci se mu i tentokrát vyplatí.

MILAN BOLDI: Je tomu skoro pět roků, co jsem se vrátil z bolivijských pralesů, kde jsem strávil rok života vedle P. Jana Palackého SJ, českého jezuitu a lékaře. Území na kterém leží vesnice San Francisco de Moxos, patřila již v 17. století duchovní správě Tovaryšstva Ježíšova. Historie toto teritorium nazývá Paraguayské redukce.

Do vesnice jsem poprvé vstoupil 22. července 1997. Na pístě čekal José Luis – Španěl, který šéfoval místnímu internátu. Kromě něho nám přišly vstříc děti a několik obyvatelů vesnice. Všichni jsme se srdečně pozdravili a kráčeli k internátu. Na cestě jsme potkali i P. Juana, jak tady říkají Dr. Palackému.

Častokráté vzpomínám na události, které se mi tam přihodily. Nestrávil jsem v San Franciscu ani 24 hodin, když jsem poprvé v životě asistoval při porodu. Žena ležela na posteli, před kterou byla vykopána jamka – Indiáni zahrabávají placentu, neboť tam, kde se člověk narodil, by měl i umřít. Změřili jsme tlak a usoudili, že máme ještě čas ženu přenést do nemocni-

misie - misie - misie - misie - misie - misie - misie - misie - misie - misie - misie

ky u nás na faře. Podepírali jsme rodičku a pomalu kráčeli k nám. Uložili jsme ji na porodní stůl. Padre si klidně navlékal rukavice a já pozoroval ženu. Začala tlačit, na což jsem upozornil Otce. Tvrdil však, že je ještě dost času, ale nebylo. Dítě vyletělo z dělohy doslova jako „namydlený“ blesk. Svou vlastní váhou přetrhalo pupoční šňůru a spadlo nám do kýblu připraveného na poporodní zbytky. Byl jsem z toho v šoku a jen jsem křičel: „Padre, podívejte se, dítě!“ „Dělej, svorky, nebo nám vykrvácí!“ zněla jeho odpověď.

I po pěti letech je tento příběh neustále živý. Je jeden z mnoha, ale byl první.

Rok strávený v jezuitské misi byl, je a bude pro mě rokem z nedůležitějších. Naučil jsem se chápat lidskou chudobu – materiální i duchovní, poznal jsem blíže život jezuitů a potkal mnohé z nich, jako např. P. Josefa Kolářka, P. Josefa Čupra či P. Vojtěcha Suchého. Odkaz sv. Ignáce z Loyoly, služba chudým a misijní poslání řádu se mi stalo blízkým. Poznal jsem

svoje poslání – „... jít do celého světa a hlásat evangelium...“ svým životem, slovem i činy. A nakonec jsem pochopil, že Kristus hraje v mém životě větší roli než jsem si představoval.

Po svém příjezdu domů v roce 1998 jsem se snažil pomoci misii alespoň prostřednictvím zásilek zdravotního materiálu; ve spolupráci s jezuitu jsme do Bolívie poslali zdravotní pomůcky a materiál v hodnotě 50 tisíc korun.

S Otcem Palackým jsem se znovu setkal na své svatbě. Bylo to pro mě obrovské překvapení a radost z jeho přítomnosti se nedá ani popsat. Je to skvělý člověk, i když, jako každý z nás, má svoje „klady i záporů“. Díky němu mají lidé v San Franciscu de Moxos a v přilehlých vesnicích zajištěnu zdravotní pomoc a duchovní slovo. Zde uprostřed pralesů zní čeština a Indiáni kmene Moxos vědí, že existují Brno a Praha a čtyři dobrovolníci, kteří na ně myslí. Chvála Pánu za důvěru, že jsem mohl být jedním z nich.

KNIHY

Václav Umlauf: EVROPSKÉ CESTY K VLASTNÍMU JÁ

Vydalo Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2002, 237 stran. Kniha nabízí poutavý sestup k pramenům evropské vzdělanosti (k Homérovi, k řeckým básníkům, dramatikům a filozofům, zvláště k Aristotelovi), jehož záměrem je prozkoumat čtyři cesty k autentickému lidství, jak byly objeveny již antickým světem, a ukázat jejich význam pro současného člověka. Postupně se tak čtenáři představují *teorie* jako cesta vědění a náhledu, *technika* jako cesta zručnosti a umění, *praxe* jako cesta jednání, a konečně *extáze* jako cesta vytržení a transcendence. Forma eseje zpřístupňuje autorovy úvahy nejen tradičním čtenářům filozofických textů, ale i širší veřejnosti se zájmem o historii, literaturu, umění nebo společenské vědy.

ZPRÁVY

Sri Lanka. Jezuita-misionář na poštovní známce. Je to Belgičan Joseph van Reeth (1843–1923), biskup v tamní Galle. Známká je věnována 100. výročí založení koleje Svatých andělů, kterou postavily sestry ze stejnojmenné řeholní společnosti. Budovu postavil jezuitský řeholní bratr Polydor Verbrugge (1870–1949). Mons. van Reeth je už třetí jezuita-misionář, který se octl na srilanké známce.



JEZUITÉ VE SVĚTĚ

CÍRKEV V ČÍNĚ POVSTÁVÁ Z MRTVÝCH

Peter Balleis SJ

P. Peter Balleis, prokurátor Hornoněmecké provincie, vypráví o své cestě do Číny spolu s rakouským spolubratrem P. Robertem

Miribungem. Navštívili vesnici malomocných, kterou podporují; založili ji P. Luis Ruiz z Macaa a řeholní sestra Rosa. Chtěli se na vlastní oči přesvědčit o situaci vesnice a o jejich potřebách.

Dlouhá léta žalářování udělala ze sestry Rosy stařenku. Po více než třicet let komunistický režim potlačoval jakýkoliv náboženský život v Číně. Misionáři byli vypuzeni ze země a řeholní společnosti rozptýleny. Sestra Rosa vytrvala. Po svém propuštění z vězení roku 1979 se staříčká žena obrátila k mladým. Tak jako po dlouhé kruté zimě, za níž se zdálo, že odumřely všechny kořeny řeholního života, vypučelo ze starých kořenů sester Notre Dame v diecézi Daming společenství mladých sester. A když sestra Rosa roku 2002 umírala, mělo toto společenství zase už více než 80 sester a jejich průměrný věk byl 25 let.

Ty nejkrutější časy utrpení, pronásledování a žalářů za komunistů a za Maovy kulturní revoluce zdají se být za námi. Církev v Číně se stává velikonoční církví. Tak jako první obec křesťanů vystupuje víc a více ze strachu z pronásledování a z podzemí na venek. Je to církev stará a zároveň velmi mladá.

Církev tam je od roku 1581

Stále mám před očima radostná přijetí ve vesnici Zu Jia He v provincii Hebei.

V kněžišti jejího malého kostelíka vidím oltář, který znázorňuje mučednictví křesťanů z této vesnice za povstání boxerů v roce 1900. Jsou mezi nimi i dva jezuité. Z jejich tváře lze vyčíst, jak hluboce je v nich jejich víra zakořeněna. Ani císař kdysi, ani Maův režim nezvítězily nad vytrvalostí a vírou těchto prostých venkovanů. Říká se, že několik obchodníků z vesnice bylo v 16. století pokřtěno slavným misionářem Matteem Riccim v Pekingu, a tak přineslo do vesnice křesťanství.

Svatý František Xaverský zemřel roku 1552 na ostrově Shangchuan před branami Číny. Nesplnila se jeho touha kázat v Číně evangelium. O třicet let později tam vstoupili italský jezuita P. Matteo Ricci a po něm další. Žili a působili na císařském dvoře v Pekingu jako velcí učenci. Jejich náhrobky jsou dodnes pečlivě opatrovány. Najdeme je na pokraji dnešní stranické školy v Pekingu.

Mladá církev vnuků

Jiný dojímavý obraz poskytuje více než 80letý biskup Štěpán Yang z diecéze

jezuité ve světě - jezuité ve světě - jezuité ve světě - jezuité ve světě

Handan ve svém obnošeném obleku, takovém, v jakém chodíval Mao. Působí dojmem dobráckého stařečka a kolem něho skupina mladých žen, které by mohly být jeho vnučkami. Hovoří se skupinou mladých řeholních sester. Dvě generace jsou mezi starým a mladým vedením církve v Číně. Staří biskupové, kněží a řeholní sestry, kteří přežili žaláře, mají dnes nad osmdesát let. Pracují se sestrami a kněžimi, kterým je jen málo nad třicet.

Církev v zemi, která se probouzí
Také biskup Alois Jin Luxian, jezuita, je se svými 86 lety stále ve službě. 27 let prožil ve vězení. Je biskupem v Šanghaji, snad nejmodernějším městě 21. století. Na rýžových polích před branami Šanghaje povstala nová městská čtvrť Pudong, která si v ničem nezádá s bývalými „dvojčaty“ v New Yorku. Uprostřed těchto mrakodrapů stojí stará katedrála – je to jakoby symbol pro křesťany moderní Číny.

Mnoho výzev tu najdeme. Biskup Jin nám ukázal diecézní prodejnu, nakladatelství a tiskárnu. Pod vedením mladých sester se zde tisknou náboženské knihy a bible pro všechny diecéze.

Biskup Jin vidí důležitý úkol církve v charitativní činnosti. Tak například nový církevní útulek pro seniory vytváří jakoby vzor pro církevní práci ve prospěch starších. Jak se jednou budou lidé starat o tolik starších, když tu vládne politika jednoho dítěte prosazovaná přísně ve městech už od roku 1980?

Biskup posílá své mladé lidi na studia do zahraničí, aby kněží i sestry nacházeli své napojení na světovou církev.

Strana má strach

Biskup Jin sice dostal dovolení vycestovat do zahraničí, ale ne do Říma. Úřad pro náboženské záležitosti ho uznává, ale vždy ještě stále přísně dbá na to, aby církev v Číně nebyla úzce spojena s Vatikánem. V rámci tohoto předem stanoveného rámce může církev vykonat mnoho a tento její rámeček se stále rozšiřuje. V mnoha oblastech církve nemůže vykonat nic proti straně. Komunistická strana si uchovává především svůj monopol na ideologii.

Jako oficiální návštěvníci jsme vykonali také povinnou vstupní návštěvu v Pekingu u sekretáře vlasteneckého sdružení katolíků a u jeho biskupa, uznávaného stranou. Neměli jsme dojem že jsme omezovali ve svém pohybování, naše návštěva byla velmi blahosklonně povolena. Jistě, drželi jsme se oficiálních mezí. To znamená, nevyhledávali jsme styky s křesťany a kněžimi, kteří jak dříve, tak i nyní žijí v podzemí, i když nejsou pronásledováni a nedávají se poznat vůči oficiální církvi jako křesťané nebo kněží.

Z rozhovorů bylo jasné, že prostor, ve kterém se křesťané mohou pohybovat, se nadále rozšiřuje. Komunistická strana ale má z podílu, jaký měla katolická církev a papež na zhroucení režimu v Polsku, velký respekt. Ne z církve, která se omezuje výhradně na liturgii a teologii, ale před církví, která by mohla vstoupit na společenskou veřejnost a do politického prostoru.

S Čínou se promění celý svět

Už představa země o 1,3 miliardě lidí přesahuje naši obrazotvornost. Je to

16krát více, než má Německo. Každý pátý obyvatel světa je Číňan nebo Číňanka. Tato země se mění v nevidané míře. Vývoj, který v Evropě potřebuje deset let, proběhne v Číně během jednoho roku – tak to popisuje jeden náš spolubratr, který v Číně žije.

Čína hledá obřímí kroky napojení na zbytek světa. Jestli se změní 20 % obyvatel země, změní se celý svět. My to můžeme srovnat se změnou, k níž došlo ve spolkových zemích po pádu berlínské zdi. Je to vývoj zcela nadejplný a pozitivní. Jestli více než miliarda lidí bude mít více svobody, jestli se zlepší jejich životní podmínky a jestli se Čína otevře zbytku lidstva a bude sdílet jeho kulturu, pak je to dobré nejen pro Číňany, ale pro všechny lidi.

P. Luis Ruiz a jeho malomocní
Stará i nová církev v Číně je po mnoha stránkách po boku slabších. Navzdory svým 89 letům se P. Luis Ruiz, jezuita z Macaa, nebojí dlouhé kostrbaté cesty úzkými údolními a pahorky provincií Yunan a Sečuan. Hodiny jsme s ním seděli v malém autobuse, než jsme konečně dorazili do Maigu. Už ve vesnici dole jsme byli obslouženi, jak to jen místním bylo možno. A pak se šlo zase do výše. Byl už západ slunce, když jsem přišli k visutému mostu, jediném to přístupu k vesničce malomocných. Byla to služba malomocným nazvaná po Pateru Matteovi Riccim, vytvořená Otcem Ruizem, která vybuodovala tento most. Čtyři muži nesli P. Ruize, „otce malomocných“, v nosítkách vzhůru na

horu. Když jsme vystoupili 200 metrů výše, byla už zcela tma. Avšak celá vesnice byla shromážděna, aby nás přivítala. P. Ruiz podával malomocným ruku. A my také. Bylo to něco víc než pouhý pozdrav. Jako bychom před sebou měli scénu z evangelií, kde Ježíš se setkával s vyloučenými z tehdejší společnosti a dotýkal se jich. Jaká to radost zářila z jejich tváří!

Pomocí darů, kterých se nám dostalo, mohla zde povstat nová budova. Místnosti pro 80 nemocných malomocentvím jsou už hotovy, rovněž tak ošetřovna a malý klášter sester. Čtyři čínské mladé sestry ze severu žijí už s nemocnými. Ošetřují otevřené rány nemocných, starají se o čistotu ve vesničce a pomáhají dětem se školou. Děti nemocných malomocentvím se svojí izolací stávají novými vyloučenými, když nemají možnost vzdělání.

Tady je místo církve

To je jeden příklad z úkolů církve. Podle odhadů je v Číně na 20 až 30 milionů křesťanů, z nich je dobrých 10 milionů katolíků. Z církve pronásledované vyrůstá nyní pozvolna mladá církev. Kde bude její místo a specifický přínos v moderní Číně? Na kterém poli bude plodným utrpení, pronásledování a kříž pro novou Čínu? Za Maova útlaku byla na straně obětí, křesťané sami byli obětmi. Nejpatřičnější místo křesťanů bude jistě i v moderní Číně zase po boku prohrávajících.

*Z bulletinu německých jezuitů „Weltweit“,
Velikonoce 2003, přeložil P. O.*

JEZUITÉ A GLOBALIZACE

Peter-Hans Kolvenbach

Komunita římské kurie věnovala v lednu 2004 dva dny zamyšlení nad globalizací, jejími pozitivními i negativními stránkami, a nad tím, jak tento fenomén může ovlivnit „náš způsob života“. Práce zahájil P. generál následující reflexí, která je i modlitbou:

„Svatý Ignác neznal globalizaci, jak ji známe my. Přece jen, on i jeho první druhové si byli vědomi svých vesmírných odpovědností. Starostlivost o celý svět neustále doléhala na Tovaryšstvo už od jeho založení. První druhové byli donuceni k tomuto svému všesvětovému pohledu zaprvé svým různým národnostním původem, dále pak vědomím svého poslání k věřícím i nevěřícím, to je do celého světa, pod apoštolskou poslušností toho, jež Petr Favre představuje jako univerzálního Pána Kristovy žně a jako nejlepšího znalce toho, co je užitečné světovému křesťanstvu.“

P. generál pak v tomto svém příspěvku uvádí jak z Exercií, tak i z Konstitucí různé narážky na tuto univerzálnost: tak exercitant se dává do služeb věčnému Králi a všeobecnému Pánu (Ex 97), Pánu, před kterým je veškerý svět (95); v nazírání o vtělení vidí Svatou Trojici (102), která hledí na celý zemský povrch, plný lidí; v něm se Pán stane člověkem, aby zachránil celé lidské pokolení. V Konstitucích Ignác několikrát připomíná, že čím je dobro všeobecnější, tím je božstější.

Protože si Ignác bere za měřítko samo Boží dílo, musí i našim měřítkem být sám celý svět, bez výjimek, bez vylučování. Čím univerzálnější dimenzi má dobro, tím více odpovídá dění Božímu. To bude první měřítko i pro volbu našich apoštolských úkolů. Nepřítel hledání tohoto všeobecného dobra bude pro Ignáce sebeláska (Konst. 671). Jestliže hledáme láskyplnou a upřímnou službu Bohu,

musíme dávat přednost všeobecnému dobru před dobrem partikulárním (Konst. 212). A Ignác tu uzavírá: aby nebyla, ani se nepocitovala v Tovaryšstvu preference pro tu nebo onu existující skupinu, ale aby v něm byla spíše univerzální láska, která zahrnuje všechny části v našem Pánu, i když snad jsou proti sobě (Konst. 823).

Z tohoto hlediska se tedy dívejme na globalizaci, kterou mnozí z našich současníků považují za pozitivní prvek, ale která se buduje bez nich a v jejímž rámci se považují spíše za odstrčené. Zvláště globalizace v ekonomii má své oběti a vytvořila nebezpečí pro země, ano i celé oblasti.

Modleme se tedy, aby se díky i našemu úsilí globalizace zapojila do onoho všeobecného dobra Nejsvětější Trojice, která podle Ignácových slov (Řím, 16. května 1556) vede k všeobecné lásce vůči všem národům, každé skupině lidí.

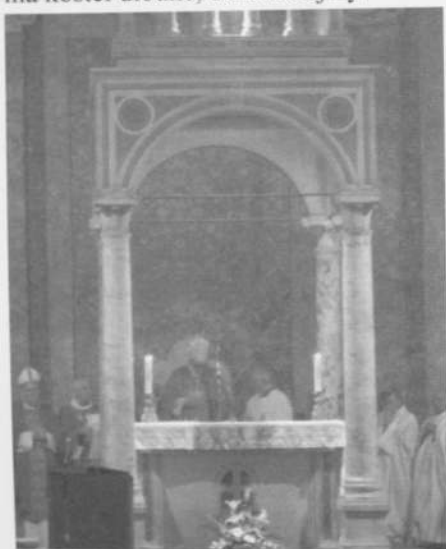
KOSTEL SVATÉ AGÁTY GÓTŮ

Petr Ovečka SJ

Tento titulární kostel kardinála Tomáše Špidlíka v Římě je třeba hledat. Najdeme ho v ulici Mazzarino, která spojuje Via Nazionale „Národní“ s ulicí Panisperna, na svahu vrchu Kvirinale, kde dnes sídlí italský prezident.



Kdysi to bylo jedno z papežských sídel nad Benátským náměstím, blízko dominikánské univerzity Angelicum. V průvodci Říma, který mám po ruce, čtu, že ani mnozí Římané ho neznají, a přece má kostel dlouhé, bohaté dějiny.



Napřed ale, kdo je svěťice, jíž je zasvěcen. Patřila spolu s Anežkou a Cecilíí k nejuctívanějším mučednicím

křesťanského starověku. Své vyznání víry v Krista zaplatila krví v Katánii na Sicílii v době pronásledování křesťanů za císaře Decia ve 3. století. Podle Akt mučedníků, čerpaných z ústní tradice ze 6. století, pocházela z bohaté řecké rodiny a vynikala mimořádnou krásou; láskou k ní vzplanul senátor Quintianus. Když se mu ale nepodařilo Agátu (podle řeckého Dobrou, Dobrotivou) přesvědčit ke sňatku – zvolila si totiž jiného snoubence, Krista – odsoudil ji ke krutému mučení, při kterém jí byla uřezána ňadra. Agátě se ale zjevil svatý Petr, utišil její bolesti a zázračně ji uzdravil. Je uctívána zejména na Sicílii, zvláště jako ochránkyně proti erupci sopky Etny. Na některých místech se doposud v den jejího svátku žehná voda a chléb, které nesou její jméno.

Na starý původ kostela ukazuje též název „diakonia“. To jdeme do poloviny třetího století. Papež Fabián rozdělil církevní správu Říma do sedmi oblastí a každou svěřil jáhnovi, diakonovi, odtud diakonie. Ještě dnes jedna skupina kardinálů jsou „jáhnové“ – další jsou kněží a biskupové.

Za stěhování národů v 5. století obsadili tento kostel Gótové, příslušníci severského germánského kmene; udělali si z něho své centrum. Byli to však z velké části bludaři, následovníci malomarijského kněze Aria, který upíral Kristově osobě božskou přirozenost. Měli tam, zdá se, i svého biskupa. Za budovatele kostela se považuje jejich vojévůdce Ricimerus (450–470). Z jeho doby pocházela velkolepá mozaika nad hlavním oltářem, zničená za úprav v 17. století. Její nákras se uchoval ve vatikánské knihovně: Kristus na zeměkouli se svítkem v ruce a zdviženou rukou. Vedle byla kasárna pro gótské vojáky. Až od dob Řehoře Velkého nese kostel jméno svaté Agáty. Proč? Na její přímluvu, říká lidová tradice, bylo město uchráněno zrovna před Góty, kteří se valili proti Řecku.



Kolem roku 592 papež svatý Řehoř Velký odňal kostel ariánům a dal do správy pravověrným kněžím, snad svým řádovým spolubratřím benediktinům – ti se aspoň uvádějí jako sloužící při kostele v dokumentu z 10. století. Byli to tedy asi oni, kteří se postarali o dosavadní klenot kostela „ciborium“ (ciborium v sakrální architektuře je stříška nad oltářem, spočívající na čtyřech sloupech), vyzdobené ve stylu umělecké školy „kosmatů“¹. Nový rozkvet dostal kostel v 16. a 17. století: atrium, nádvoří před hlavním vchodem, a v apsidě, kde byla mozaika z 5. století, ona s Kristem Pantokrátorem, vševládnoucím, fresku, představující „Slávu svaté Agáty“ od malíře Pavla Gismondioho (v letech 1633–1636) a doprostřed atria studnu. Roku 1567 dal svatý Pius V. ke kostelu řeholníky humiliaty², kteří ale nedlouho potom byli zrušeni. Za pontifikátu papeže Alexandra VIII. byl kostel ve správě benediktinů verginiánů³.

Roku 1644 šlechtic Giovanni Antonio Fuccioli z Città di Castello zřídil při kostele kolegium pro své občany, aby se tu zdokonalovali v písemnictví. Svěřil je pod ochranu svatých Jana a Karla a přál si, aby bylo vedeno jezuitu – že bychom v tom měli také vidět důvod, proč kostel byl svěřen jezuitovi kardinálovi Tomáši Špidlíkovi? Kolegium nemělo dlouhého trvání.

Chrám si ve své struktuře uchoval bazilikový rozvrh z 5. století: je to trojlodní bazilika s hlavní širokou lodí a dvěma vedlejšími, oddělenými od hlavní řadami jónských sloupů, s apsidou a plochým stropem. Průčelí na Via

Mazzarino je barokní. Hlavním vstupem je třeba sestoupit do atria ležícího pod úrovní ulice. V portiku kostela jsou vystaveny zbytky raně křesťanské mramorové výzdoby. Interiér kostela nese stopy barokní úpravy z roku 1630. Také dlažba je příkladem kosmatecké výzdoby. Hlavní loď vede k hlavnímu oltáři s ciboriem a freskou svaté Agáty obklopené nebeskou slávou.

Později celý komplex přešel pod správu irského kolegia (1836–1926), posléze do péče řeholníků „stigmatinů“, založených ve Veroně v Itálii r. 1816 bl. Gusparem Bertonim, jejichž charakteristikou je úcta ke Kristovým ranám, stigmatům.

¹ *Kosmatovci* byla umělecká škola, jejímž zakladatelem byl jistý Kosma: jejich specialitou byla výzdoba s použitím mnohobarevných mramorových kamínků, vhodně nalámaných a tvarovaných, určených k intarsii a vytvářejících nádherné obrazy na dlažbě, baldachýnech, svícnech a jiných zařízeních především v kostelích.

² *Humiliati*, „pokorní“, je jedno z evangelních hnutí usilujících o dokonalejší křesťanský život, vzniklé ve 12. století mezi zpracovateli vlny na předměstích lombardských měst. R. 1201 je schválil papež Innocenc III. Reformy řeholních řádů, tak jak je prováděl svatý Karel Boromejský, narazily na odpor proboštů, představených tohoto řádu, z nichž někteří připravili na světece atentát; došlo k němu 26. srpna 1569 v Miláně v Boromeově arcibiskupském sídle. Svatý Karel byl zachráněn zázra-

kem, neboť vypálená kulka mu protrhla roucho, pak se odrazila od jeho těla a aniž by mu jakkoliv uškodila, spadla na zem. Rozhořčení papeže sv. Pia V. se projevilo popravou zodpovědných a zrušením řádu. Ten tehdy čítal jen 94 proboštví se 170 řeholníky.

³ Mniši *verginiani* mají své jméno od mariánského poutního místa Monte Vergine poblíž města Avellino v jižní Itálii. Tam se ve 12. století utvořila skupina mužů, které papež prohlásil za nový řád a dal jim reguli svatého Benedikta.

(Podklady z průvodců Říma.)



Do tohoto „svého“ kostela, diakonie svaté Agáty Gótů, vstoupil kardinál-jáhen Tomáš Špidlík na svátek této světi- ce 5. února. Po políbení kříže, který mu podal rektor kostela, a po krátké adoraci Sanctissima kardinál začal mši se 40 koncelebranty, mezi nimiž byli papežský ceremonář mons. Marini, čtyři biskupové, zástupci vatikánského státního sekretariátu, jezuitského řádu a kněží – kardinálovi přátelé. Převládali Slované a Češi. V homilii se kardinál dotkl mučednictví světi- ce a pak vyložil svůj kardinálský znak, který upoutával zraky všech, kdo na slavnost přišli: *zlatý kříž na červeném štítu*, z něhož se při bliž-

ším pohlednutí vyklubalo červené srdce a kardinálské heslo „Ex toto corde – Z plna srdce“.

Trojlovní bazilika byla zcela zaplněna. V popředí byl velvyslanec ČR při Svatém stolci Pavel Jajtner, italský ministr kultury Giulio Urbani, který před pár týdny odevzdával kardinálu Špidlíkovi italskou zlatou medaili „Za zásluhy“ v knihovně bývalého „Collegio Romano“ – někdejší Římské jezuitské koleje, kde je nyní sídlo ministerstva kultury – česká kolonie, mezi věřícími se to „černalo“ dívkami z Afriky, ale i z Vietnamu a Filipín. Nechyběly naše boromejky z Nepomucena. Ty přinesly k pohoštění po mši svaté v místnostech kláštera české koláčky... Bzučelo to tam jako v úle, nade vším vládla pohoda – inu *ex toto corde*, z plna srdce.

Otče kardinále, co pro vás znamená to, že jste dostal jako diakonii právě tento chrám sv. Agáty Gótů?

Už jsem to trochu vyložil v kázání. Tento kostel původně nebyl katolický, znamená to tedy obrácení těch, kteří nevěří v božství Krista Pána. To je problém dnešního světa: Lidé věří evangeliu, ale nevěří v živou přítomnost Krista, Boha mezi námi. A tento kostel se stal z ariánského katolickým – a to je ten význam.

Proč jste si zvolil do kardinálského erbu právě srdce?

Už mnoho let studuji východní spiritualitu a tam je pojem srdce hlavní myšlenkou – víra je styk s druhými

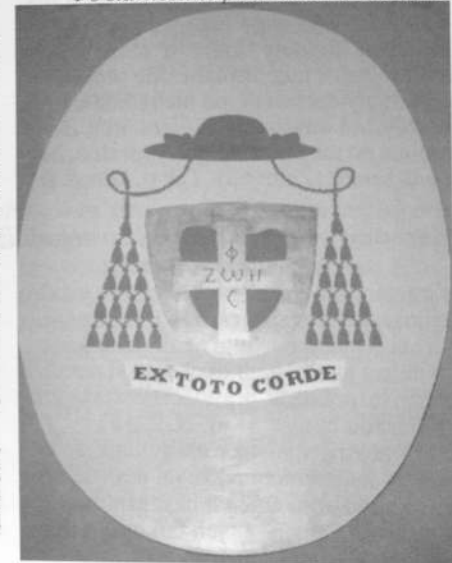
a především styk srdce. Ono to zní banálně, a také to tak někteří chápali, ale právě ve východní spiritualitě znamená srdce celého člověka a hlavně osobní vztah.

Západní svět chce všechno vyřešit ideami a zákony, ale člověk se nedá nikdy úplně zařadit ani do ideje, ani do zákona. Je tedy potřeba, aby byl docela osobní styk od srdce k srdci.

Co se pro vás změnilo od té chvíle, kdy jste se stal kardinálem?

Zpočátku jsem psal dvacet dopisů denně, ale teď už to přestalo. Teď bych chtěl dokončit to, co jsem začal, tedy ještě ty poslední spisy. Pochopitelně, když mě zvou, tak pokud mohu, vyhovím. Pokud nemohu, říkám, že to nejde. Teď vím, jak se vymluvit. Říkám: „Ale já teď musím do Prahy.“ Toho se leknu a nechají mne být.

Po slavnosti se ptala Johana Bronková



Duben

Všeobecný: *Za pečlivou přípravu kandidátů pro duchovní službu a za jejich další trvalé dotváření.*

U našich dříve narozených věřících se setkáváme ještě s vysokou vážností vůči kněžím. Bylo jim vštěpováno, že kněz je druhý Kristus. Žel, mnozí kněží vztahovali tuto „důstojnost“ spíše na svou osobu, aniž by poctivě usilovali o to, aby se Kristu věrně podobali. On na sebe vzal přirozenost služebníka (Flp 2,7). Katechismus jednoznačně prohlašuje, že kněžství je svátost posvátné služby (čl. 1536). Naše ve víře zvlažnělá společnost se dívá na kněze ostře kriticky. Chce však být i tolerantní a prohlašuje, že chápe, že kněz je

přece člověk. Ale ať tedy nekáže, co sám nedělá. Nebo čemu prý nemůže rozumět.

Už apoštol Pavel cítil povinnost připomenout svému duchovnímu synu Timoteovi, „aby zase oživil plamen Božího daru, který mu byl dán“ (2Tim 1,16).

Modlíme se tedy, aby se prostřednictvím svátostného kněžství uprostřed věřících stala viditelnou přítomnost Krista jako hlavy církve (srv. Světlo národů 24), aby kněží dozrávali ve službě lásky a aby jim Duch přicházel na pomoc v jejich slabosti (srv. Řím 8,26).

Misijní: *Aby se křesťané zamýšleli, co pro ně znamená misijní poslání „k pohanům“, a považovali je za stálý závazek svého života.*

Člověk, i když miluje své povolání a pracuje rád, přece jen je vázán otázkou výdělků, zda vystačí pro potřeby rodiny. Svět by byl však citelně ochuzen, kdybychom dělali výhradně to, za co jsme placeni a z čeho máme prospěch jen my sami. Jsou hodnoty, které si nelze koupit a které nelze také zaplatit. Jde především o hodnoty duchovní, po nichž lidé v nitru touží. „Má duše po tobě žízni, můj Bože, prahne po tobě mé tělo, jak vyprahlá, bezvodá země“ (Žalm 63). Tak ti, kdo se set-

kalí s Kristem, si jej nemohou nechat pro sebe. Apoštol Pavel vyznává: „Pro všechny jsem se stal vším, abych stůj co stůj zachránil aspoň některé“ (1Kor 9,22).

Z velké lásky k Bohu a k těm, kdo jej neznají, vznikl vlastně apoštolát modlitby před 160 lety mezi mladými, kteří se k misijní práci teprve připravovali, ale už po ní vroucně toužili. Podobnou láskou „k pohanům“ kéž se mocí Ducha svatého rozhoříme i my. Nemusíme za nimi chodit ani moc daleko.

Národní: *Aby se na lidský život pohlíželo jako na Boží dar, se kterým nelze svobodně nakládat.*

Víra nám klade na srdce, že lidský život je posvátný, to znamená, že Bůh je pánem života od jeho počátku až do jeho konce. „Nikdo a za žádných okolností si nemůže osobovat právo, ať přímo, či nepřímo, zničit lidskou bytost“ (Kat. čl. 2258).

Současné statistiky předvídají, že během 50 let budou převažovat nevýděleční a důchodci, a to nejen u nás. Mnoho škol se zavírá a některé z nich dokonce slibují

rodičům výhody pro zapsané děti. Jestliže si společnost zařídila a ospravedlnila nízký počet dětí, bude pro ni problémem, aby se „zajistila“ i proti nárůstu nevýdělečných, ať už invalidů, nebo důchodců?

Boží přikázání „nezabiješ!“ se nesmí obcházet. Má se stát součástí zákonodárství! Úctu k lidskému životu však nelze nařídít zákonem. Ta jde ruku v ruce s vírou v Boha. O ni společně prosíme.

Květen

Všeobecný: *Aby rodiny, zakotvené v manželském slibu muže a ženy, byly uznány za základní buňku lidské společnosti.*

Ještě nedávno bylo zcela samozřejmé a přirozené, že základní buňkou lidské společnosti je rodina, založená na manželském slibu. V dnešní době už tomu tak vždy není. Zásadně si musíme být vědomi toho, že manželství chtěl a ustanovil sám Bůh. On sám stvořil muže a ženu s vlastnostmi, které se navzájem doplňují, a tak vytvářejí jednotu. To platí pro všechny lidi. Manželství tedy není záležitostí sociální nebo přechodný stav vývoje, ale přímo součástí toho, co dělá lidi lidmi. V Kristu je pak manželství svátost. To zna-

mená, že dává manželům milost milovat se láskou, jakou Kristus miluje svou církev (Kat. čl. 1661).

Je potěšitelné, že se už začínají ozývat hlasy, které touží po jistotě a míru rodinného zázemí, a to tím více, čím je život uspěchanější a povolání či zaměstnání náročnější.

Samozřejmě i děti mají právo začít svůj život přirozenou cestou, mít otce a matku, které spojuje svazek manželské lásky a jež vytvářejí pro své děti prostředí zdravého růstu a rozvoje duchovních hodnot života víry.

Misijní: *Aby se na přímluvu P. Marie stala eucharistie pro věřící srdcem a duší misijního úsilí církve.*

Každá mše sv. končí: „JDĚTE!“ Znamená to roznášet vzkříšeného Krista do rodin, mezi spolupracovníky a spoluobčany kdekoli na světě. Dnes je obzvláště nutné, aby věřící vytěžili ze slavení mše svaté vnitřní přesvědčení a duchovní sílu, vyšli ze svých osobních problémů i ze sebe samých a na-

bídli se ke spolupráci v misijním poslání k šíření radosti z víry.

V podstatě jde o proměnu úzkého i sobeckého vztahu „Já a Bůh“ v široké a misijní „My a Bůh“. Tak se stane účast na Kristově oběti stálou školou lásky, spravedlnosti a míru k obnově světa v Kristu.

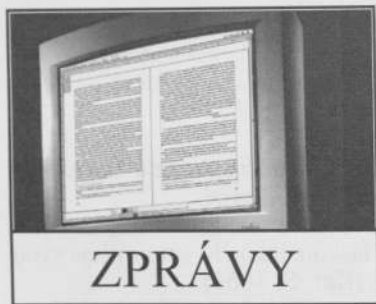
Národní: *Aby se český národ stal přínosem pro společenství evropských zemí, do kterého se plně navrací.*

Je zakořeněno v našem lidském myšlení, narušeném hříchem sobectví, že se ptáme, „co z toho MY budeme mít“. Ti, kdo nemají důvěru ke sjednocené Evropě, poukazují na to, čeho se budeme muset vzdát a o co přijdeme, a nikoli na to, čím toto společenství obohatíme. Táhá se tedy, co musí druhé národy udělat, abychom my byli spokojeni, a nikoli na to, co sami uděláme,

aby ostatní byli spokojeni s námi. Existují ovšem i přesná měřítka, jejichž splnění se nutně vyžaduje. Vždyť celé společenství se vytváří právě proto, aby bylo pro všechny co nejvýhodnější.

My věřící chceme vložit do základů Evropy křesťanské hodnoty, z jejichž kořenů Evropa vyroste. Našich modliteb a obětí nebude tak hned dost.

-firm-



ZPRÁVY

měsíce, bylo pak exhumováno a přeneseno nejdříve do Malakky a potom do Goy v Indii. Kaple v Shangchuanu, v níž byl Xaver pochován, tam byla postavena roku 1869 a rekonstruována roku 1986. Pozemek je vlastnictvím církve, ale jeho správa je v kompetenci Úřadu pro církevní záležitosti provincie Taishan. V kapli je jen prázdná hrobka. Ve třech vesnicích, které jsou na ostrově, žije asi 300 katolíků.

Macao

■ Institut Matteo Ricci v Macau zorganizoval v listopadu 2003 setkání věnované jezuitovi Wu Li (1632–1718). Tento jezuita je považován za jednoho z největších učitelů říše Qing. Ještě předtím, než vstoupil do Tovaryšstva, byl Wu Li považován za výjimečného básníka a spisovatele. Hluboce zasažen smrtí své manželky a svého učitele buddhisty, se přiblížil ke katolické církvi, dal se pokřtít a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Pro svou uměleckou činnost a dále pro své apoštolské působení je Wu Li (známý mimo Čínu jako Simon Javier Cunha) mostem mezi křesťanstvím a čínskou kulturou. Muzeum umění v Macau hostilo v prosinci výstavu jeho děl. Vydalo katalog s nádhernými reprodukcemi, který byl v krátké době vyprodán.

Německo

■ Vyšla nová biografie bl. Ruperta Mayera: Rita Haub, *Rupert Mayer (1876–1945). Pravda zavazuje*. Rupert Mayer, dnes blahoslavený, je jedna z velkých postav odpůrců nacismu v Německu a obránců církve 20. století. Už jako kněz vstupuje k jezuitům roku 1900, po doplňovacích studiích působí jako lidový misionář, až roku 1912 přichází ke kostelu svatého Michala v Mnichově, kde je mu svěřeno řízení Mariánských družin, zvláště mužů, a péče o přistěhovalce. V první světové válce pracuje jako ošetřovatel raněných; on sám je při nich těžce

raněn, takže mu musí být amputována levá noha. Záhy poznává nebezpečí nacismu a statečně z kazatelny pranýřuje jeho omyly. Třikrát je proto uvězněn, nakonec převezen do koncentračního tábora v Sachsenhausenu a pak internován v benediktinském klášteře v Ettalu se zákazem jakékoliv veřejné duchovní služby. Zase se vrací do Mnichova a tam u oltáře 1. listopadu 1945 je při kázání o blahoslavenstvích stížen mrtvicí. 3. května 1987 ho Svatý otec Jan Pavel II. za své pastorační návštěvy Německa prohlašuje blahoslaveným. Hrob bl. Ruperta v kapli v Bürgersaalkirche je stále zahrnut květinami, k modlitbě se u něho zastavují katolíci i nekatolíci.

Vatikán

■ K pomoci chudým a k obraně života ve všech jeho fázích vyzval Jan Pavel II. v poselství ke 450. výročí založení města Sao Paulo v Brazílii. V listu adresovaném arcibiskupovi Sao Paula připomíná Svatý otec kardinálu Claudio Hummesovi okolnosti založení města 25. ledna 1554 dvěma jezuiti – José Anchieta a Manuelem da Nóbrega. Jejich dílo spojilo lidi různých ras a kultur a dodnes zůstává vzorem společenské činnosti, založené na porozumění, solidaritě, spravedlnosti a míru. V závěru Jan Pavel II. vyzývá k podpoře chudých a lidí žijících na okraji společnosti, k obraně instituce rodiny a života, od početí až po jeho konec, ke spravedlivému rozdělení práce a k podpoře kultury a vzdělání ve všech vrstvách společnosti. Dodejme, že Sao Paulo velmi věrně odráží současnou situaci Brazílie. Na jedné straně se tam lze setkat s ostentativně velkým kapitálem a na druhé straně v něm existují čtvrti chudoby.

Velehrad

■ Někdejší jezuitské gymnázium bude mít své pokračování? Ve Věstníku olomoucké arcidiecéze čteme, že je možno se přihlásit ke studiu na „Stojanovo gymnázium“ na Velehradě se čtyřletým stu-

dijním cyklem, jehož výuka bude zahájena 1. září. Vzdělávací koncepce je postavena na Stojanově myšlence „slovan-ské vzájemnosti“, která je v dnešní době transformována do myšlenky „sjednocené Evropy“. Škola bude mít i vlastní internát. Přihlásit se je možno do 30. března. Bude to jako paralela kroměřížského arcibiskupského gymnázia. To oslavilo 9. března 150 let od svého založení. Jezuité měli na Velehradě svou školu od roku 1916 až do jejího zrušení komunisty roku 1950, s tříletým přerušením za nacistů.

Praha

■ V dalším koncertu, už jakoby přípravu na svatopostní dobu, jsme spojili hudbu barokních mistrů G. P. Telemanna, J. B. Loeilleta a A. Corelliho s recitací veršů básníka-jezuita Fridricha Bridela z jeho „Co Bůh? Člověk?“, meditace nad východiskem Exercií svatého Ignáce a „Křesťanského učení veršemi vyloženého“. Účinkovali Verner Collegium, Jan Blabla na varhanní pozitiv a M. Střítežská, recitace.

■ 1. března jmenoval P. generál Peter-Hans Kolvenbach nového provinciála České provincie P. Františka Hylmara. Svého úřadu se ujme 16. května na svátek sv. Jana Nepomuckého, hlavního patrona naší provincie

■ Duchovní správa kostela dostala děkovný dopis faráře z Počápel P. Radima Valíka za obnos zaslaný ve prospěch obětí loňských zátop. Obdařil z něho rodiny postižených a část obnosu byla vydána na opravu kostela.

■ Naši mladí z katechetických hodin se zapojili do Tříkrálové sbírky. „Někteří lidé se na nás usmívali, jiní mračili, někteří nás odmítli, někteří nás obdarovali,“ píše jedna mladá účastnice. „Mně se líbilo, že nám lidé hodně dávali do kasičky peníze, a my jsme tak mohli pomoci jiným... ale dali nám i štrůdl, čaj a sušenky...“